

Gemeente Maastricht Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Rapportage aan de gemeenteraad

22 mei 2015

Building a better
working world

Gemeenteraad van de gemeente Maastricht
Postbus 1992
6201 BZ MAASTRICHT

Eindhoven, 22 mei 2015

9WRCGL/NVE/ive

Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Geachte leden van de raad,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van de gemeente Maastricht. Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- ▶ uitkomsten jaarrekeningcontrole;
- ▶ kwaliteit beheersorganisatie;
- ▶ wensen en aandachtspunten.

Wij hebben de kernpunten van ons verslag opgenomen in het hoofdstuk Kernpunten.

Onze controle is gericht op het vormen van een oordeel omtrent de jaarrekening over 2014. Bij de uitvoering van onze controle ondervinden wij de volledige medewerking en ondersteuning van de medewerkers van de gemeente Maastricht. De mogelijkheid om een open en eerlijke dialoog met u als lid van de gemeenteraad te voeren, vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele corporate governance. Wij waarderen deze mogelijkheid om de inzichten die uit onze controle voortkomen met u te kunnen delen.

Het concept van dit verslag is d.d. 13 mei 2015 besproken met de directeur bedrijfsvoering, de concerncontroller en de functionaris die verantwoordelijk is voor de jaarrekening. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maastricht.

Wij stellen het op prijs om op 2 juni a.s. in de commissie Begroten en Verantwoorden een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. M.H. de Hair RA
Externe accountant

Inhoudsopgave

Kernpunten	4	Bijlagen
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	8	1. Onafhankelijkheid en controleproces
Kwaliteit beheersorganisatie	27	2. SiSa-bijlage
Rechtmatigheidsbeheer	30	
Wensen en aandachtspunten	34	Totaal aantal pagina's in dit rapport: 42

Kernpunten

Kernpunten

Kernpunten uit onze rapportage

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Conclusie van onze controle	Wij zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken bij de jaarrekening 2014. Dit betekent dat het jaarverslag en de jaarrekening 2014 zijn ingericht in overeenstemming met het BBV en de in de programmarekening opgenomen balans en toelichting en rekening van baten en lasten een getrouwe weergave zijn van de financiële positie en baten en lasten van de gemeente Maastricht. Er resteren geen ongecorrigeerde controleverschillen of materiële herrubriceringen voor de jaarrekening 2014 ten aanzien van getrouwheid.
	De jaarrekening is rechtmatig	Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2014 van de gemeente Maastricht een goedkeurende verklaring af te geven met betrekking tot de rechtmatigheid. Dit betekent dat de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2014 in overeenstemming zijn met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen en de Beleidsregels toepassing WNT. Correctie van rechtmatigheidsfouten is achteraf niet mogelijk, daarom resteert er een ongecorrigeerd controleverschil voor rechtmatigheid. Dit controleverschil betreft de tekortkomingen die wij hebben geconstateerd naar aanleiding van de controle op de naleving van het inkoop- en aanbestedingsbeleid. Op basis van een zeer uitgebreide detailcontrole zijn wij gekomen tot een fout van € 3.882.000. Wij hebben de tekortkomingen met het college besproken. De geconstateerde fout is lager dan de goedkeuringstolerantie zoals door u is vastgesteld op 1% van de totale lasten, respectievelijk € 5.057.150.
	WNT en SiSa	Wij hebben de juistheid en volledigheid van de WNT toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Op grond van ons onderzoek met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2014 hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.
	Kwaliteit beheersorganisatie	Op basis van onze interim-controle 2014 constateren wij dat de processen binnen uw gemeente in de basis op orde zijn en dat de organisatie continu werkt aan de verbetering van de interne beheersing rondom deze processen. Het verbeteren van het proces inkoop en aanbesteding vraagt hierbij bijzondere aandacht.

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Algemeen financieel beeld	De gemeente Maastricht heeft een solide financiële positie. Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerd resultaat, bedraagt per jaareinde 2014 volgens de jaarrekening € 262,8 miljoen. De solvabiliteit voor uw gemeente ligt met haar 38,9% hoger dan het landelijk gemiddelde van 34%. Echter constateren wij wel dat mede door het aantrekken van nieuwe financieringen de solvabiliteit is afgenomen met 11,6% ten opzichte van 2013. De omvang van de lopende grondexploitaties maakt dat er nog steeds een omvangrijke boekwaarde in de toekomst dient te worden terugverdiend. De risico's uit hoofde van het grondbedrijf en ook de risico's uit de decentralisaties vragen uw continue aandacht om verrassingen te voorkomen.
	Waardering grondexploitaties	De waardering van de grondexploitaties is een significant risico in onze controleaanpak, vanwege de mate van schattingonzekerheid voortkomend uit de huidige economische situatie en gezien de omvang van de positie. Een belangrijke verbetering in 2014 is dat er een portefeuilleanalyse heeft plaatsgevonden met betrekking tot de projecten waarin woningen zijn voorzien. Hieruit blijkt dat het totaal aantal nieuwe woningen dat door de gemeente, de WOM Belvédère BV en private partijen is gepland, groter is dan de vraag uit de markt zoals die door externe partijen is geïnventariseerd. Dit kan leiden tot vertragingen in de afzet en daarmee invloed hebben op het winstpotentieel. De onzekerheid die dit tot gevolg heeft, is additioneel in de jaarrekening toegelicht. <i>Wij adviseren de raad nadrukkelijk kennis te nemen van deze additionele toelichting.</i> Het risico met betrekking tot de afzet van bedrijventerreinen is relatief groot. In verband hiermee is een additionele voorziening gevormd van € 9,9 miljoen met betrekking tot het project Lanakerveld. Daarnaast merken wij op dat de stelpost "onvoorzien" die in de hercalculaties van een groot aantal projecten wordt gehanteerd vrij hoog is. <i>Wij adviseren de hoogte van de stelposten onvoorzien aan te passen aan het werkelijk risico zodat beter inzicht ontstaat in het verwachte eindresultaat.</i> De gehanteerde rekenrente bedraagt 5,8% hetgeen aanzienlijk hoger is dan de marktrente. <i>Wij adviseren de rekenrente aan de marktrente aan te passen.</i> Zoals ons werd medegedeeld wordt intern voorgesteld de rekenrente in 2016 vast te stellen op 3,5%. Naar aanleiding van onze controle zijn wij van mening dat aan de projecten Ambyerveld en Geusselt hogere risico's zijn verbonden dan aan de overige projecten, deze projecten worden in dit verslag nader toegelicht.

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Actuele ontwikkelingen 2015	Decentralisaties	De decentralisaties in het sociaal domein zijn een feit. Sinds 1 januari 2015 bent u als gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet, Participatiewet en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015). Er is een bijzondere grote inspanning geleverd door uw medewerkers om zo goed mogelijk voorbereid te zijn op de inwerkingtreding van de nieuwe wetten. Het beleid is vastgesteld en de contracten zijn afgesloten. Voor 2015 kiest u nadrukkelijk voor continuïteit. Hoewel de lasten en baten rondom de decentralisaties natuurlijk pas in 2015 worden verantwoord, zien wij het als een belangrijk onderdeel van onze natuurlijke adviesfunctie om vroegtijdig met uw gemeente in gesprek te zijn over de decentralisaties. Wij vragen met name uw aandacht om op korte termijn een risicoanalyse uit te werken rondom de financiële rechtmatigheid van de door u ingezette middelen. Zijn “uw leveranciers” in staat om adequate informatie aan te leveren waaruit blijkt dat zij de prestaties conform afspraken hebben geleverd. Daarnaast is Maastricht voor wat betreft de administratieve verwerking (factuurafhandeling) penvoerder voor de regio. De gemeente draagt zorg voor de ontvangst, administratieve verwerking en controle van de facturatie door de gecontracteerde zorginstellingen. Voor de regiogemeente en de gemeente Maastricht zelf is het van cruciaal belang om er zeker van te kunnen zijn dat de factuurafhandeling correct is en de facturen juist worden verwerkt. Tevens is het noodzakelijk om vast te stellen of de factuurcontrole adequaat is ingericht. <i>Wij stellen voor om een gezamenlijke sessie te organiseren met de gemeente Maastricht (als penvoerder) en de regiogemeenten met hun huisaccountant om de werkwijze vast te stellen op basis waarvan de regiogemeenten hierover zekerheid verkrijgen c.q. en de gemeente Maastricht hierover geeft. Tevens beoordelen we in een tijdig stadium (bij de interim-controle 2015) de opzet, bestaan en werking van de interne beheersing, zodat tijdig in beeld is waar de eventuele knelpunten zich voordoen en zo mogelijk adequate maatregelen kunnen worden getroffen om deze knelpunten op te lossen.</i>
	Invoering Vpb-plicht	Wij adviseren de periode tot 1 januari 2016 te gebruiken om uw organisatie voor te bereiden op de aanstaande Vpb-plicht. De (financiële) impact op de organisatie kan worden bepaald door de verschillende ondernemingsactiviteiten in kaart te brengen en te inventariseren welke activiteiten mogelijk vrijgesteld zijn. Daarnaast is essentieel dat de nieuwe fiscale regels en daarmee samenhangende verantwoordelijkheden tijdig in uw interne processen en administratie worden geïntegreerd en dat waar nodig het kennisniveau binnen uw organisatie op het gebied van de Vpb wordt verhoogd.

Uitkomsten
jaarrekeningcontrole

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Conclusie van de controle

Controleverklaring

Wij zijn voornemens om na afronding van onze laatste werkzaamheden een goedkeurende controleverklaring inzake rechtmatigheid bij de jaarrekening van de gemeente Maastricht over het boekjaar geëindigd op 31 december 2014 te verstrekken. In deze verklaring bevestigen wij dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Wij zijn van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de *Nota verwachtingen accountantscontrole 2014*. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV. Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2014 van uw gemeente geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV.

Daarnaast is door ons nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening.

Wij zijn er bij ons oordeel van uitgegaan dat de raad de nu overgelegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Overzicht controleverschillen

Controleverschillen

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die de gemeente heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het BBV dienen te worden opgenomen of gerapporteerd.

Onderstaand is een overzicht van de materiële verschillen opgenomen, die zijn geconstateerd tijdens onze controle en welke zijn aangepast door het college. Wij hebben geëvalueerd in hoeverre onderstaande verschillen voortkomen uit een tekortkoming in de interne beheersing.

Gecorrigeerde verschillen		
Post/omschrijving verschil	€	Effect van deze constatering op de interne beheersing
Project Lanakerveld	9.900.000 nadeel	Wij stelden vast dat het project Lanakerveld niet meer voldoet aan de definitie van “niet in exploitatie genomen gronden” zoals die in het BBV is vastgelegd. Daarom is dit project verantwoord onder de post “voorraad grond en hulpstoffen”. In dit verband is met betrekking tot dit project een additionele voorziening gevormd van € 9,9 miljoen waardoor het in de jaarrekening 2014 is gewaardeerd tegen de lagere marktwaarde. Het beleid is ongewijzigd gebleven. Voorzichtigheidshalve is voor de waardering uitgegaan van het worstcase scenario.
Reserve productiemiddelen afval	1.400.000 geen resultaat impact	Als gevolg van een recentelijke aanpassing in het BBV dient de reserve productiemiddelen afval gerubriceerd te worden naar de voorzieningen. Deze correctie verloopt rechtstreeks via de balans en heeft daarmee geen invloed op het resultaat.

Gecorrigeerde verschillen		
Post/omschrijving verschil	€	Effect van deze constatering op de interne beheersing
Vrijval van de meeneemregeling Participatiebudget	477.000 voordeel	Als gevolg van de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 is de meeneemregeling van de Wet participatiebudget vervallen en zijn alle mogelijke toekomstige re-integratieoverschotten vrij besteedbaar. Ultimo boekjaar 2014 was in de financiële administratie van de gemeente nog een post van € 0,5 miljoen opgenomen voor geoormerkte re-integratieoverschotten. Omdat verslaggevingstechnisch een verplichting die op 31 december niet meer bestaat dient vrij te vallen in het betreffende boekjaar is deze vrijval alsnog in de jaarrekening 2014 verwerkt ten gunste van het resultaat.
FLO-voorziening	209.000 voordeel	Op basis van de actualisatie van de onderbouwing van de FLO-voorziening heeft een vrijval plaatsgevonden van € 209.000.
		<i>Naast bovenstaande correcties hebben gedurende het controletraject ook een aantal correcties plaatsgevonden door de gemeente zelf.</i> <i>Het financiële afsluitproces betreft het proces om vanuit de financiële administratie te komen tot de jaarstukken 2014. Ten opzichte van vorig jaar is er een verbeterslag doorgevoerd in de onderlinge afstemming en het onderbouwen van jaarrekeningposten. Wij vragen nog aandacht voor het tijdig doorvoeren van wijzigingen naar aanleiding van het BBV. Deze wijzigingen kunnen zich nog laat in het proces voordoen. Wij bespreken graag met het college de mogelijkheden om het financiële afsluitproces verder aan te scherpen. Een verdere verbetering van het afsluitproces draagt ook bij aan de verdere optimalisatie van uw tussentijdse cijfers.</i>

Ongecorrigeerde verschillen

Ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening resteren er geen ongecorrigeerde verschillen. Correctie van rechtmatigheidsfouten is achteraf niet mogelijk. Daarom resteert er een ongecorrigeerd controleverschil voor rechtmatigheid. Dit controleverschil betreft de tekortkomingen die wij hebben geconstateerd naar aanleiding van de controle op de naleving van het inkoop- en aanbestedingsbeleid. Op basis van een zeer uitgebreide detailcontrole zijn we gekomen tot een fout van € 3,9 miljoen. Wij hebben de tekortkomingen met het college besproken.

De geconstateerde fout ter hoogte van € 3.882.000 is lager dan de door u vastgestelde goedkeuringstolerantie van respectievelijk € 5.057.150. De goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Derhalve zijn wij voornemens bij de jaarrekening 2014 van de gemeente Maastricht een goedkeurende verklaring af te geven met betrekking tot de rechtmatigheid.

Onze analyse van het resultaat 2014

Nadelig resultaat nader besproken

Het gerealiseerd resultaat volgens uit het overzicht van baten en lasten over het jaar 2014 bedraagt € 6.019.000 nadelig ten opzichte van een begroot sluitend saldo van € 0.

Het resultaat over 2014 ten opzichte van de gewijzigde begroting kan als volgt worden weergegeven.

Bedragen x € 1.000	Gewijzigde begroting	Rekening 2014	Afwijking
Totale lasten	439.613	440.060	(447)
Totale baten	421.026	420.107	(919)
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	(18.587)	(19.953)	(1.366)
Mutaties in reserve	18.587	13.934	(4.653)
Gerealiseerd resultaat	0	(6.019)	(6.019)

Uw begrotingsbeheer

De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn uitgebreid toegelicht in het programmaverslag en de toelichting op de programmarekening. De jaarrekening laat met name op het niveau van de baten een afwijking zien ten opzichte van de begroting.

Kwaliteit van het resultaat

Het gerealiseerd resultaat bedraagt € 6,0 miljoen nadelig. Dit resultaat is in belangrijke mate beïnvloed door het vormen van een voorziening van € 9,9 miljoen met betrekking tot het project Lanakerveld. Dit betekent dat het resultaat voor het corrigeren van deze voorziening € 3,9 miljoen positief bedroeg.

Het gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten bedraagt € 13,9 miljoen nadelig, dit ten opzichte van een negatief begroot resultaat van € 18,6 miljoen voordelig. Feitelijk is er dus sprake van een positieve afwijking ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Onderstaand benoemen wij de belangrijkste afwijking:

- ▶ op het programma Sociale zekerheid is een positieve afwijking van € 3,1 miljoen gerealiseerd. Dit voordeel komt voort uit € 1,2 miljoen meer ontvangen baten en € 1,9 miljoen minder lasten dan begroot.

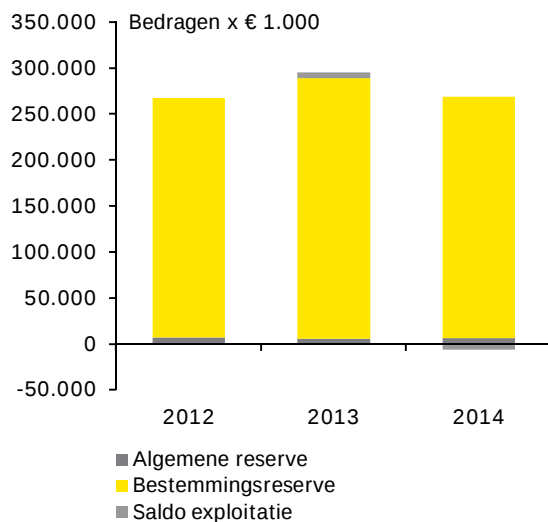
Wij merken op dat nadere details over bovenstaande afwijkingen zijn toegelicht in de jaarrekening.

Onze analyse van de financiële positie

Analyse van de financiële positie

Eigen vermogen neemt af

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerd resultaat, bedraagt per jaareinde 2014 volgens de jaarrekening € 262,8 miljoen en heeft zich vanaf 2012 als volgt ontwikkeld.

Van de totale reserves ter hoogte van € 268,8 miljoen is € 6,5 miljoen opgenomen als algemene vrije reserve. De mutaties in de algemene reserve gemeentebreed in 2014 hebben betrekking op de rente-bijschrijving € 0,12 miljoen en de storting van het reguliere resultaat 2013 € 0,17 miljoen.

Per saldo is gedurende 2014 € 32,5 miljoen onttrokken aan de reserves met als belangrijkste oorzaak de onttrekkingen aan de financieringsreserves en de overige bestemmingsreserves. De onttrekking aan de financieringsreserves komt met name door de overboeking van de reserve productiemiddelen riolen van € 11,1 miljoen en de reserve productiemiddelen afval van € 1,4 miljoen naar de voorzieningen. Deze overboeking vindt rechtstreeks plaats via de balans. De toevoeging reserves en onttrekking reserves in het overzicht van baten en lasten bedraagt per saldo € 13,9 miljoen.

Solvabiliteit

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Het huidige solvabiliteitspercentage voor uw gemeente bedraagt 38,9% (2013: 50,5%). Dit percentage ligt daarmee hoger dan het landelijke gemiddelde van ongeveer 34%.

Financiering

De gemeente Maastricht maakt gebruik van financiering met langlopend vreemd vermogen. Deze schulden stegen per jaareinde 2014 naar € 170,3 miljoen. In 2014 werden er vijf nieuwe langlopende geldleningen aangetrokken voor in totaal € 49 miljoen. Hiervan was een lening ter grootte van € 30 miljoen bestemd voor de invulling van de eigen financieringsbehoefte. Ter doorverstrekking aan Wonen Boven Winkels werden er drie leningen van elk € 1 miljoen aangetrokken en ter doorverstrekking aan de WOM Belvédère BV werd een rollover lening met flexibele hoofdsom aangetrokken van maximaal € 80 miljoen, waarvan € 16 miljoen werd opgenomen. De aflossingsverplichtingen over de langlopende leningen bedragen € 40,4 miljoen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf *Weerstandsvermogen* opgenomen, welke informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2014 is gevoerd. Ten aanzien van deze paragraaf constateren wij het volgende.

Wij constateren dat u op een adequate wijze de risico's in kaart heeft gebracht. De weerstandscapaciteit bedraagt per jaareinde 2014 € 54 miljoen, deze is licht gedaald ten opzichte van 2013 waar de weerstandscapaciteit € 58 miljoen was.

In paragraaf 5.3.2 *Risico-inventarisatie* van het jaarverslag worden twaalf risico's benoemd:

1. Risico's in het gemeentefonds
2. Decentralisatie rijkstaken
3. Stedelijke programmering
4. Verbonden partijen
5. Risico's cofinanciering
6. Openeinderegelingen
7. Juridische procedures
8. Binnen- en buitensportaccommodaties
9. Inkomsten straatparkeren
10. Geusseltbad/combinatiegebouw
11. Tram Vlaanderen Maastricht
12. Fiscale risico's

Het college is van mening dat de weerstandcapaciteit voldoende is om de risico's op te vangen. Wij merken echter op dat de risico's in de paragraaf niet expliciet zijn gekwantificeerd maar tekstueel zijn toegelicht. *Wij adviseren uit hoofde van transparantie, de risico's door middel van een range nader te kwantificeren en af te zetten tegen de weerstandcapaciteit.*

Financiële positie is solide

Alles overwegende heeft de gemeente Maastricht een solide financiële positie. Het eigen vermogen, inclusief het resultaat na bestemming, bedraagt per jaareinde 2014 volgens de jaarrekening € 262,8 miljoen. De solvabiliteit voor uw gemeente ligt met haar 38,9% hoger dan het landelijk gemiddelde van 34%. Echter, wij constateren dat mede door het aantrekken van nieuw financieringen de solvabiliteit is afgenomen met 11,6% ten opzichte van 2013. De omvang van de lopende grondexploitaties maakt dat er nog steeds een omvangrijke boekwaarde in de toekomst terugverdiend dient te worden. De risico's uit hoofde van het grondbedrijf en ook de risico's uit de decentralisaties vragen uw continue aandacht om verrassingen te voorkomen.

Onze analyse van de gehanteerde grondslagen

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen.

Wij kunnen instemmen met de door het college gemaakte inschattingen en waarderingsgrondslagen.

Verslaggeving nieuwe ontwikkelingen

Reserve productiemiddelen riolen en reserve productiemiddelen afval

De commissie BBV heeft in december 2014 een notitie *Riolering* uitgebracht vanwege wijzigingen binnen het BBV (met name presentatie van de aan de riolering gerelateerde balansposten binnen de jaarrekening) en de vragen vanuit de gemeenten. In de notitie worden stellige uitspraken gedaan over presentatie van reserves en voorzieningen waarbij de gemeenten bij het opstellen van de jaarrekening 2014 rekening dienen te houden.

Als gevolg van de notitie is bij de gemeente Maastricht de reserve productiemiddelen riolen en de reserve productiemiddelen afval overgeheveld naar een voorziening riolen en een voorziening afval. De reserve werd gebruikt als egaliseringsreserve (er is sprake van niet bestede middelen). De voorziening wordt geclassificeerd als een zogenaamde voorziening artikel 44 lid 2. In de notitie is tevens aangegeven dat de omzetting ultimo 2014 via een directe balansmutatie mag plaatsvinden. Er is derhalve geen sprake van aanpassing van vergelijkende cijfers. Vanaf 2015 dienen mutaties op de daarvoor bestemde voorzieningen overeenkomstig de BBV-regelgeving plaats te vinden.

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overvloedige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag dat buiten de schatkist mag worden gehouden. In het BBV zijn regels opgenomen over het rapporteren over (het gebruik van) het drempelbedrag in de jaarrekening. In de toelichting bij de balans is gerapporteerd over het drempelbedrag en het gebruik daarvan in elk kwartaal. Hierbij blijkt dat het drempelbedrag niet is overschreden.

Verbonden partijen

De gemeente Maastricht kent een groot aantal verbonden partijen. Het gevoerde beleid rondom deze partijen heeft de gemeente nader toegelicht in de paragraaf *Verbonden partijen*. De regelgeving rond de inhoud van paragraaf is door de commissie BBV in 2014 nader aangescherpt. Hierbij dient over de verbonden partijen tevens actuele financiële informatie over boekjaar 2014 weergegeven te worden. Wij constateren dat de gemeente Maastricht niet in alle gevallen beschikt over deze actuele financiële informatie. Dit heeft te maken met de timing, niet alle verbonden partijen beschikken reeds over definitieve jaarcijfers. *Wij adviseren het college om in 2015 nader te onderzoeken op welke wijze de informatiewaarde van deze paragraaf aan de hand van actuele cijfers nog verder verhoogd kan worden.*

Wij hebben de (financiële) risico's, welke de gemeente Maastricht loopt bij deze verbonden partijen, uit hoofde van onze jaarrekeningcontrole nader beoordeeld. In de paragraaf *Weerstandvermogen en risicobeheersing* heeft u de risico's gekwantificeerd.

Wijzigingen binnen het BBV

In 2013/2014 heeft de wetgever een aantal wijzigingen binnen het BBV doorgevoerd. Deze wijzigingen zijn veelal van formele aard en zijn van kracht vanaf het begrotingsjaar 2014. Niet alle wijzigingen zijn door de gemeente doorgevoerd in de jaarrekening 2014 namelijk:

- ▶ Overzicht van incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen. Wij hebben vernomen dat het huidige financiële systeem het technisch niet mogelijk maakt om de incidentele baten en lasten per programma inzichtelijk te maken. Derhalve is ervoor gekozen om in bijlage 4 *Reserves en voorzieningen* per mutatie aan te geven of dit een structurele of incidentele mutatie betreft. *Wij adviseren het college het financiële systeem aan te passen zodat het verplichte inzicht in de incidentele baten en lasten per programma gegeven kan worden.*

Onze analyse van uw belangrijkste schattingen

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de raad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. Wel hebben wij een beschouwing ten aanzien van de belangrijkste schattingen opgenomen. Bij de bepaling van de sensitiviteit hebben wij de individuele post afgewogen ten opzichte van de materialiteit.

Sensitiviteit schattingen hoog, door onzekere (externe) omstandigheden

Sensitiviteit schattingen is gemiddeld

Sensitiviteit schattingen ligt laag

Belangrijke schattingen	Beoordeling 2014	Beoordeling 2013	Toelichting
Waardering grond en gebouwen inclusief afschrijvingen			In het geval van duurzame waardevermindering waardeert de gemeente Maastricht haar bezittingen af. In 2013 heeft reeds een afwaardering plaatsgevonden van € 6,1 miljoen. Dit bedrag heeft betrekking op de volgende panden: Randwycksingel € 1,5 miljoen, F. de Veyestraat € 2,5 miljoen, Bankastraat € 1,8 miljoen en zwembad Heer € 0,3 miljoen. In 2014 hebben er geen afwaarderingen plaatsgevonden.
Waardering van uw deelnemingen en langlopende vorderingen			De waardeontwikkeling van de deelnemingen is een aandachtspunt van de gemeente. Met name de deelnemingen in Belvédère Wijkontwikkelingsmaatschappij B.V. en de MTB zijn hierbij van belang. Wij zijn van mening dat ultimo 2014 voldoende voorzieningen zijn gevormd.
Waardering van de bouwgrondexploitaties en de niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)			Wij constateren dat de schattingen met betrekking tot de voorraad gronden van de gemeente Maastricht op een prudente wijze tot stand komen en dat daarbij voorzichtige uitgangspunten worden gehanteerd. Het risicoprofiel blijft echter onverminderd hoog. De risico's zijn in de jaarrekening nader toegelicht.

Belangrijke schattingen	Beoordeling 2014	Beoordeling 2013	Toelichting
Waardering van de debiteuren			Uit onze controle blijkt dat de inbaarheid van debiteuren op een adequate wijze wordt beoordeeld en toereikende voorzieningen voor oninbaarheid worden gevormd.
Beoordeling toereikendheid van uw voorzieningen			Wij hebben de toereikendheid van de voorzieningen beoordeeld. Over het algemeen treft de gemeente Maastricht adequate voorzieningen voor risico's en verplichtingen. Een aantal voorzieningen met betrekking tot groot onderhoud van onroerend goed van de culturele instellingen is gebaseerd op oude onderhoudsplannen. Het is van de belang dat deze worden geactualiseerd en de voorzieningen hierop worden aangepast.
Beoordeling van de risico's ten aanzien van de niet uit de balans blijkende verplichtingen			Contract Q-Park Op basis van een contract met Q-Park dient de gemeente eind 2032 aan Q-Park € 41,4 miljoen te vergoeden voor gedane investeringen. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de waarde van de garages gelijk blijft. Wij adviseren periodiek de kwaliteit en de waardeontwikkeling van de garages te beoordelen zodat tijdig maatregelen kunnen worden genomen bij eventuele waardeverminderingen.
Beoordeling van de gevolgen van de garantstelling voor de afdekking van een eventuele onrendabele top bij de WOM Belvédère BV			Jaarlijks wordt beoordeeld wat de verwachte resultaten zijn voor de WOM Belvédère BV. Indien verliezen worden verwacht waarvoor de gemeente zich garant heeft gesteld, dient hiervoor een voorziening te worden opgenomen.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Waardering grondexploitaties

De waardering van de grondexploitaties was een significant risico in onze controleaanpak vanwege de mate van schattingsonzekerheid voortkomend uit de huidige economische situatie. Wij achten de waardering zoals die in de balans is opgenomen adequaat.

Kwaliteit van het beheer en de registratie van gronden

Naar aanleiding van onze controle zijn wij van mening dat de inrichting van het proces met betrekking tot het beheer en de registratie van gronden in exploitatie op een aantal punten dient te worden verbeterd:

- ▶ Om te kunnen beoordelen of de verwachting met betrekking tot de toekomstige verkoop van gronden realistisch is, is het van belang dat deze worden vergeleken met informatie over de vraag uit de markt op basis van marktanalyses. Met betrekking tot de verwachte nieuwbouw van woningen heeft deze analyse in 2014 plaatsgevonden. Hieruit blijkt dat het geplande aanbod groter is dan de verwachte vraag. Zoals reeds vermeld kan dit leiden tot vertragingen van projecten of aanpassingen van de planning, hetgeen de verwachte financiële resultaten kan beïnvloeden. Deze analyse heeft nog niet plaatsgevonden met betrekking tot de vraag naar kantoorruimten en bedrijventerreinen. Wij hebben begrepen dat er op dit moment ook met betrekking tot kantoorruimten en bedrijventerreinen onderzoek wordt verricht en dat wordt verwacht dat eind 2015 meer inzicht bestaat in de verhouding tussen de vraag in de markt en het aanbod. Op basis hiervan kan de verwachting met betrekking tot de afzet van voorraden van uw gemeente beter worden onderbouwd.

- ▶ Jaarlijks wordt de gemeentelijke rekenrente van 5,8% aan de projecten toegevoegd. Omdat dit rentepercentage aanzienlijk hoger is dan de huidige marktrente zijn wij van mening dat de rekenrente aan de huidige marktrente dient te worden aangepast. Zoals ons werd medegedeeld wordt de rekenrente in 2016 verlaagd naar 3,5%.
- ▶ Met betrekking tot een aantal projecten wordt bij de bepaling van het verwachte eindresultaat van de betreffende projecten rekening gehouden met een relatief hoog percentage aan onvoorziene kosten. Wij adviseren om de hoogte van de verwachte onvoorziene kosten opnieuw te beoordelen. Nu constateren wij namelijk dat deze posten soms een (winst)buffer bevatten. Naar mate de schatting van onvoorziene kosten realistischer is en enkel bestaat uit het risico op onvoorziene kosten, neemt het inzicht in het verwachte eindresultaat toe.

Additionele voorziening project Lanakerveld

In de concept jaarrekening was het project Lanakerveld gepresenteerd als NIEGG (Niet In Exploitatie Genomen Grond) met een boekwaarde van € 12,2 miljoen. Het betreft een terrein dat door de raad is gekenmerkt als reservelocatie die pas in exploitatie wordt genomen nadat andere terreinen zijn verkocht. De verwachting is dat dit terrein niet binnen een periode van tien jaar zal worden aangewend voor de permanente vestiging van bedrijven. Volgens de verslaggevingsregels (BBV) kwalificeert dit terrein daarom niet als NIEGG, maar moet het worden gerekend tot de voorraad grond en hulpstoffen. Deze voorraad grond dient te worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde. In de definitieve jaarrekening is het terrein opgenomen tegen de marktwaarde op basis van de huidige bestemming. In verband hiermee is in 2014 een additionele voorziening gevormd van € 9,9 miljoen. De gemeente heeft het beleid met betrekking tot dit project niet gewijzigd en heeft nog steeds het voornemen om de door de raad vastgestelde bestemming in de toekomst te realiseren.

De voorraad gronden is nader onder te verdelen naar overige grond en hulpstoffen, nog niet in exploitatie genomen bouwgronden en het zogenaamde onderhanden werk. Deze onderverdeling is afhankelijk van de formele status van de grondexploitatie:

- ▶ De gronden waar de raad geen stellig voornemen heeft deze te ontwikkelen, dienen geclassificeerd te worden als overige grond en hulpstoffen.
- ▶ Er is sprake van onderhanden werk op het moment dat er een vastgesteld exploitatieplan aanwezig is, waarbij de bestemming van de gronden definitief is vastgelegd.
- ▶ Als er nog geen vastgesteld exploitatieplan is, maar de raad heeft wel het stellige voornemen de gronden op afzienbare termijn te ontwikkelen, dan dienen de betreffende gronden te worden gepresenteerd als bouwgronden die nog niet in exploitatie zijn genomen. Hierbij is er dus nog geen zekerheid over de wijze waarop de bouwgrond in eigendom van de gemeente geëxploiteerd gaat worden.

De post voorraad gronden van de gemeente Maastricht is als volgt te specificeren.

Bedragen x € 1.000	31 december 2014	31 december 2013
Grond en hulpstoffen	20.027	87
Gronden in exploitatie	19.890	(4.825)
Niet in exploitatie genomen gronden	3.895	24.684
Voorziening dekking verliessaldi	(25.459)	(14.428)
Totaal	18.353	5.518

In exploitatie genomen projecten

De boekwaarde van de in exploitatie genomen projecten zijn op hoofdlijnen als volgt te specificeren.

Bedragen x € 1.000	31 december 2014	31 december 2013
Ambyerveld	6.536	6.003
Bedrijvenpark Maastricht Zuid	4.377	3.585
Geusselt Bijzondere Doeleinden	3.683	3.459
Wittevrouwenveld Essenterrein	1.967	2.311
Randwyck	1.288	1.133
Beatrixhaven	550	(9.006)
Belvédère	0	(11.461)
Caberg-Malpertuis	(1.276)	(1.358)
Overige exploitaties	(2.866)	(3.991)
Totaal	14.259	(9.325)

Bij de controle van de balansposten inzake de lopende grondexploitaties is de cruciale vraag: worden de geactiveerde kosten in de toekomst terugverdiend? Waardering vindt hierbij in beginsel plaats tegen de kostprijs. Indien echter blijkt dat een aankoop of projectontwikkeling verliesgevend is, dient een afwaardering voor het tekort te worden genomen. Bij de beoordeling van de waardering van de bouwgrondexploitaties vormen de herziene exploitatieopzetten een essentieel object van onderzoek.

Onderstaand vindt u een visuele risicobeoordeling van de belangrijkste grondexploitatieprojecten van de gemeente Maastricht. Dit betreffen zowel in exploitatie genomen projecten als nog in exploitatie te nemen projecten.

Grondexploitiewaardering	Ons oordeel over het risicoprofiel van de grondexploitatie			
	Hoog	Midden	Laag	Toelichting
Ambyerveld				
Bedrijvenpark Maastricht Zuid				
Geusselt				
Randwyck				
Beatrixhaven				
Lanakerveld				Voorzien
Overig				
Totalen				

Project Ambyerveld

Naar verwachting worden in dit project in de periode 2015 tot en met 2017 59 luxe woningen gerealiseerd. Op basis van dit uitgangspunt kan het project kostendekkend worden afgesloten.

Op dit moment zijn er echter nog geen percelen verkocht en vinden geen onderhandelingen plaats met potentiële kopers. Daarom zijn wij van mening dat het risico bestaat dat het project vertraging oploopt. In de calculatie van het verwachte eindresultaat is een bedrag voor onvoorziene kosten opgenomen dat kan worden aangewend voor de dekking van extra rentelasten voor een periode van circa twee jaar. Een voorziening voor verwachte verliezen wordt daarom nog niet noodzakelijk geacht. Wij adviseren de ontwikkelingen nadrukkelijk te volgen. Indien er aanwijzingen zijn dat het project verliesgevend zal worden afgesloten dienen hiervoor voorzieningen te worden gevormd.

Bedrijvenpark Maastricht Zuid

Het bedrijventerrein Maastricht-Eijsden is gelegen aan de zuidkant van Maastricht. Het noordelijk en zuidoostelijk plandeel is reeds volledig woonrijp gemaakt. Op deze plandelen zijn inmiddels bijna alle kavels verkocht en bedrijven in functie. Het zuidelijk plandeel is in 2010 al bouwrijp opgeleverd.

In 2014 zijn geen percelen verkocht, verwacht wordt dat na het gereedkomen van de A2-tunnel, meer verkopen zullen plaatsvinden gezien de gunstige ligging van het project. De boekwaarde bedraagt eind 2014 € 32 per m², bij de exploitatieopzet is rekening gehouden met een uitgifteperiode van 2015 tot en met 2025. Bij dit project is tevens een private partij betrokken. Ondanks dat er een risico bestaat met betrekking tot de verkoop van de gronden, zijn wij van mening dat op basis van de huidige situatie een voorziening niet noodzakelijk is.

Project Geusselt

De uitvoering van het project Geusselt is gepland in twee perioden. Naar verwachting wordt het eerste deel in 2018 afgerond, waarbij eind 2018 een boekwaarde resteert die volgens de planning bij de realisatie van het tweede deel wordt terugverdiend met de in het tweede deel van het project te behalen winst. Verwacht wordt dat de tweede deel, dat betrekking heeft op de realisatie van kantoren, in 2025 en 2027 wordt afgerond. Het feit dat de realisatie van het tweede deel pas over tien jaar is gepland, leidt uiteraard tot onzekerheid over de mogelijkheid dat in het tweede deel voldoende winst wordt behaald om de resterende boekwaarde uit de eerste periode te kunnen dekken. Dit risico is in de jaarrekening toegelicht. Om de ontwikkelingen beter te kunnen bewaken, adviseren wij het project in twee delen te splitsen. Op basis van de uitgangspunten die zijn gehanteerd bij de bepaling van het verwachte eindresultaat, is er op dit moment geen aanleiding tot het treffen van een voorziening. Wij adviseren de ontwikkelingen nauwlettend te volgen en een voorziening te treffen indien hier een aanleiding voor bestaat.

Randwyck

De boekwaarde van dit project is € 1,3 miljoen. Verwacht wordt dat er nog € 5,3 miljoen aan kosten en € 6,6 miljoen aan opbrengsten worden gerealiseerd zodat het project kostendekkend kan worden afgesloten. Het voornemen bestaat om dit project in samenwerking met het MECC, het AZM (ziekenhuis) en de Universiteit Maastricht uit te voeren in de periode 2018-2020. Op dit moment worden gesprekken gevoerd met genoemde partijen omtrent de realisatie van een health campus. Deze campus wordt door de provincie als één van de speerpunten van de toekomst van de regio op middellange termijn gezien en wordt nader beschreven in de LED (Limburg Economic Development) plannen van de provincie Limburg. Er zijn nog geen concrete overeenkomsten met partijen gesloten. Naar onze mening is een voorziening voor eventuele verliezen niet noodzakelijk gezien het stellige voornemen van partijen om een en ander te realiseren.

Project Beatrixhaven

In 2014 is de boekwaarde van het project Beatrixhaven toegenomen van negatief € 9 miljoen tot positief € 0,55 miljoen. De toename van de boekwaarde is veroorzaakt doordat in 2014 voor een bedrag van € 9,9 miljoen aan kosten is gerealiseerd. Deze kosten hebben voor € 7 miljoen betrekking op de aankoop van onroerend goed en voor € 2,9 miljoen betrekking op investeringen in infrastructuur. Op basis van de boekwaarde eind 2014 en de naar verwachting nog te realiseren kosten en opbrengsten wordt met betrekking tot dit project geen verlies verwacht en achten wij een voorziening niet noodzakelijk.

Belvédère

De negatieve boekwaarde van ruim € 11,4 miljoen eind 2013, had voornamelijk betrekking op ontvangen subsidie die bij afwikkeling van het project grotendeels dient te worden gehanteerd voor de aankoop van de Timmerfabriek. In 2014 is dit project geheel overgedragen aan WOM Belvédère BV zodat de boekwaarde eind 2014 nul is.

Niet in exploitatie genomen gronden

De boekwaarde van de niet in exploitatie genomen gronden zijn als volgt te specificeren.

Bedragen x € 1.000	31 december 2014	31 december 2013
Lanakerveld		12.200
Overige niet in exploitatie genomen bouwgronden	1.715	2.556
Totaal niet in exploitatie genomen bouwgronden	1.715	14.756

Lanakerveld

Zoals hiervoor toegelicht wordt verwacht dat het project Lanakerveld niet binnen een periode van tien jaar in exploitatie wordt genomen. Daarom wordt het eind 2014 niet beschouwd als een niet in exploitatie genomen project, maar is het conform het BBV opgenomen onder de voorraad grond en hulpstoffen. In verband met deze ontwikkeling is deze voorraad gronden gewaardeerd tegen marktwaarde.

Verbonden partijen

Belvédère Wijkontwikkelingsmaatschappij B.V.

Belvédère Wijkontwikkelingsmaatschappij B.V. (WOM) is in handen van de gemeente Maastricht. WOM heeft het onroerend goed in het gebied Belvédère in bezit en zal dit overeenkomstig de zienswijze van de gemeente ontwikkelen. De ontwikkeling van het gebied vindt plaats in overeenstemming met de daartoe genomen raadsbesluiten.

Het betreft een zeer uitgebreid en complex plan met een minimale looptijd van tien jaar. In 2014 is een groot aantal activiteiten in het gebied ontwikkeld. De aanpassing van de Noorderbrug maakt een belangrijk deel uit van het project. Met de gemeente is overeengekomen dat deze, nadat zij gereed is, tegen boekwaarde door de gemeente wordt overgenomen.

Jaarlijks wordt het plan en de daarop gebaseerde verwachtingen met betrekking tot de baten en lasten geactualiseerd. Bij het opmaken van de jaarrekening 2014 wordt op basis van de verwachtingen met betrekking tot de baten en lasten de kans aanzienlijk geacht dat het project kostendekkend kan worden gerealiseerd. Ondanks dat er hiervoor geen harde garanties zijn, is het college van mening dat er geen voorzieningen gevormd hoeven te worden met betrekking tot de aan WOM verstrekte garanties. Wel merkt het college op dat uit de jaarrekening van WOM diverse onzekerheden blijken die in de toekomst mogelijk financiële consequenties kunnen hebben op de huidige inschatting van de kostendekkendheid. De onzekerheid voor de gemeente Maastricht die dit tot gevolg heeft, is additioneel in de jaarrekening toegelicht. Wij adviseren de raad nadrukkelijk kennis te nemen van deze additionele toelichting.

Op basis van de aan ons verstrekte documentatie hieromtrent kunnen wij ons met dit standpunt verenigen. Ter dekking van eventuele tekorten wordt vanuit het meerjarig investeringsplan jaarlijks € 2,3 miljoen toegevoegd aan een bestemmingsreserve, hetgeen in de jaarrekening is toegelicht.

WNT en SiSa

Wet normering topinkomens

In het kader van de jaarrekening 2014 heeft de gemeente een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de *Nota verwachtingen accountantscontrole 2014*. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- ▶ € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- ▶ 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- ▶ € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In de bijlage bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Kwaliteit beheersorganisatie

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2014 van de gemeente Maastricht hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw gemeente, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven. Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Tijdens onze interim-controle hebben wij in het kader van de jaarrekeningcontrole de kwaliteit van de interne beheersing van de gemeente Maastricht beoordeeld. Op basis van onze werkzaamheden concluderen wij dat de interne beheersing van de gemeente Maastricht op orde is. De onderliggende processen voldoen aan de daaraan te stellen eisen met uitzondering van het inkoop- en aanbestedingsproces en de inrichting van de verbijzonderde interne controle.

Naar aanleiding van de bevindingen ten aanzien van het inkoop- en aanbestedingsproces uit 2013 heeft de gemeente voor het jaar 2014 een plan van aanpak opgesteld inzake de interne controle op aanbestedingen in 2014. Dit plan hebben wij voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden met de gemeente besproken, wij zijn het met deze aanpak eens. Wij hebben de steekproef getrokken van de te onderzoeken aanbestedingen en hebben de door de gemeente Maastricht uitgevoerde controlewerkzaamheden beoordeeld. Uit de interne controle blijkt een voorlopige fout van € 3,9 miljoen op een totaal € 101 miljoen.

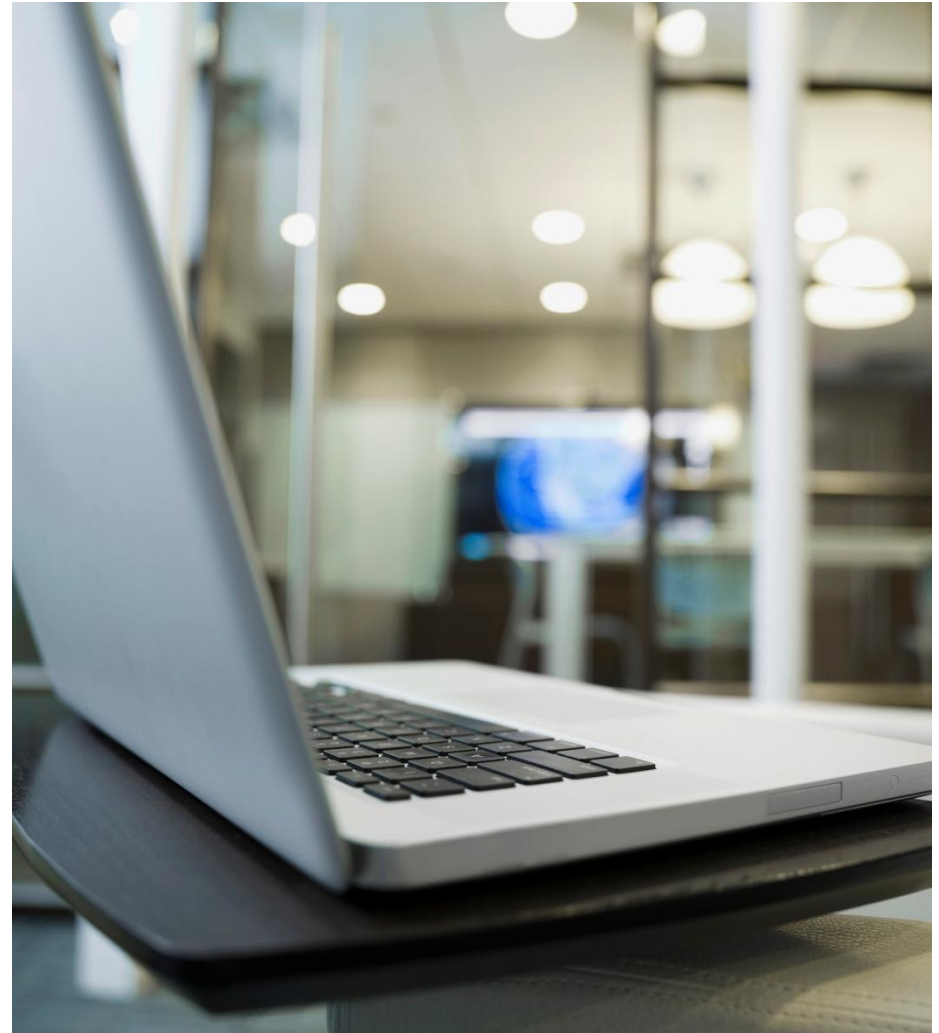
Aanscherping van de naleving van het inkoop- en aanbestedingsproces is noodzakelijk.

De externe kwaliteitseisen ten aanzien van de inrichting en kwaliteit van de verbijzonderde interne controle is toegenomen. Indien de verbijzonderde interne controle niet aan deze eisen voldoet, moet de externe accountant meer werkzaamheden verrichten. De gemeente kan uiteraard zelf bepalen hoe haar verbijzonderde interne controle wordt ingericht. Afhankelijk van de kwaliteit hiervan zal de externe accountant de door hem uit te voeren werkzaamheden bepalen. Wij zijn van mening dat het voor de gemeente zelf van belang is een kwalitatief hoogwaardige verbijzonderde interne controle te hebben. Daarom achten wij meer coördinatie, sturing en review vanuit concerncontrol noodzakelijk om de objectiviteit en kwaliteit van de decentrale interne controle te waarborgen.

Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft echter geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Rechtmatigheidsbeheer

Rechtmatigheidsbeheer

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2014 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol 2014 van de gemeente Maastricht. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ de begrotingsrechtmatigheid;
- ▶ de naleving van het inkoop- en aanbestedingsbeleid;
- ▶ de kredieten;
- ▶ mutaties in de reserves;
- ▶ het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium;
- ▶ de niet-financiële beheershandelingen.

Begrotingscriterium

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de *Kadernota Rechtmatigheid*. De raad autoriseert de begroting (en begrotingswijzigingen) en geeft daarmee toestemming voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan de raad. Door een goede inrichting van de planning-en-controlcyclus zorgt het college ervoor dat de begroting en budgetten worden bewaakt en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat zij tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Indien desondanks budgetten worden overschreden en niet meer gedurende het jaar kunnen worden voorgelegd aan de raad, is strikt genomen sprake van een onrechtmatigheid. Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid, deze wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten of kostenoverschrijdingen bij opneinderegelingen.

Deze overschrijdingen dienen te worden weergegeven in de jaarrekening en kunnen door het vaststellen van de jaarrekening alsnog door de raad worden geautoriseerd.

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde begroting. Wij constateren de volgende overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting:

Lastenoverschrijding programma	Begrotingsafwijking
Programma 1 totaal € 282.000	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaand beleid, maar niet tijdig konden worden gesignaleerd.
Programma 7 totaal € 1,5 miljoen	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaand beleid, maar niet tijdig konden worden gesignaleerd.
Programma 10 totaal € 5,7 miljoen	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaand beleid, maar niet tijdig konden worden gesignaleerd.
Programma 14 totaal € 1,1 miljoen	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaand beleid, maar niet tijdig konden worden gesignaleerd.

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen het bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma. Het college stelt uw gemeenteraad voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2014. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Naleving inkoop- en aanbestedingsbeleid

In ons accountantsverslag 2013 hebben wij u gerapporteerd over een totaalbedrag van € 2,6 miljoen aan foutieve aanbestedingen in 2013. Naar aanleiding van de bevindingen uit 2013 heeft de organisatie voor het jaar 2014 een plan van aanpak opgesteld inzake de interne controle op aanbestedingen in 2014. Aangezien het interne inkoop- en aanbestedingsbeleid een onderdeel vormt van het door u vastgestelde normenkader voor de accountantscontrole, heeft er een intensieve en diepgaande analyse plaatsgevonden van alle crediteuren > € 30.000. Deze intensieve interne controle is uitgevoerd onder eindverantwoordelijkheid van de concerncontroller. In onze managementletter hebben wij u een voorlopige fout van € 1,6 miljoen gerapporteerd. Na een integrale review van de werkzaamheden van de interne controle zijn we gezamenlijk gekomen tot een rechtmatigheidsfout van € 3,9 miljoen. Wij hebben deze rechtmatigheidsfout meegewogen in ons accountantsoordeel.

Rode draad

De volgende bevindingen zijn als rode draad door de geconstateerde tekortkomingen te formuleren:

- ▶ Foutieve inschattingen bij de initiële raming en keuze van de aanbestedingsprocedure.
- ▶ Cumulatie van losse kleine opdrachten al dan niet gemeentebreed die samen de aanbestedingsgrens overschrijden.
- ▶ Te laat aanbesteden van een verlopen contract.
- ▶ Ten onrecht toepassen van de uitzondering “spoedeisende opdracht”.
- ▶ Onterecht op knippen van opdrachten.
- ▶ Onvoldoende aantal offertes opgenomen in het aanbestedingsdossier.

De organisatie is zodanig ingericht dat de primaire verantwoordelijkheid voor de juiste toepassing van het aanbestedingsbeleid decentraal bij de afzonderlijke organisatieonderdelen ligt. Gezien het groot aantal fouten dat wij aantreffen, zijn wij van mening dat dit proces aanpassing behoeft.

Wij hebben het college geadviseerd de procedures als volgt aan te passen:

- ▶ Toezicht houden op het consequent gebruiken van het aanbestedingsformulier door de decentrale controllers en het voorschrijven van een schriftelijke onderbouwing van de raming bij het aanbestedingsformulier in uw aanbestedingsbeleid.
- ▶ De overzichten van nieuwe aanbestedingen, die per drie maanden worden opgesteld, zichtbaar aansluiten met de crediteurenadministratie, zodat de volledigheid van deze overzichten is gewaarborgd.
- ▶ Jaarlijks opstellen van een inkoopplanning per organisatieonderdeel en deze te laten beoordelen door concerncontrol op juiste cumulatie van opdrachten.
- ▶ Daar waar mogelijk werken met gemeentebrede raamcontracten.

Normenkader accountantscontrole

Wij merken op dat de gemeente Maastricht ten aanzien van het normenkader voor de accountantscontrole afwijkt van het landelijk beeld. Veel gemeenten hebben het interne inkoop- en aanbestedingsbeleid niet in het normenkader voor de accountantscontrole opgenomen, aangezien het vaststellen van het interne inkoop- en aanbestedingsbeleid via de financiële verordening 212 gemandateerd is aan het college. Wij controleren de gemeente Maastricht nu met een hogere meetlat ten aanzien van de rechtmatigheid waardoor de vergelijkbaarheid met andere gemeente op dit vlak niet mogelijk is.

Kredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde kredieten. Wij hebben geen overschrijdingen geconstateerd.

Mutaties reserves

Tevens hebben wij gecontroleerd dat aan iedere mutatie in de reserves een raadsbesluit ten grondslag ligt. Wij hebben hierbij geen afwijkingen geconstateerd. De rechtmatigheid is door ons vastgesteld.

Wet Markt en Overheid: raadsbesluit

Uw gemeente is vanaf 1 juli 2014 verplicht om aan de Wet Markt en Overheid te voldoen. Deze wet is bedoeld om concurrentievervalsing door de overheid te voorkomen. Het risico op onrechtmatigheden in het kader van de Wet Markt en Overheid is door u ondervangen via het raadsbesluit van 3 juni 2014, waarin de raad heeft bevestigd dat deze activiteiten in het algemeen belang plaatsvinden. Uw gemeente voldoet hiermee aan de vereisten van de wet.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf *Weerstandsvermogen en risicobeheersing*.

Wensen en aandachtspunten

Wensen en aandachtspunten

Specifieke aandachtsgebieden

Aandachtspunten van de raad

Wij vinden het van groot belang onze controle af te stemmen op de specifieke situatie van de gemeente Maastricht en de wensen van onze opdrachtgever. Op die wijze kunnen wij nog gericht toegevoegde waarde leveren. U heeft ons gevraagd dit jaar specifiek aandacht te besteden aan de volgende onderwerpen:

- ▶ Wet Modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen.
- ▶ Implementatie van de decentralisaties in het sociaal domein.
- ▶ Aanscherping inkoop- en aanbestedingsproces (zie pagina 32).
- ▶ Actualiseren van de grondexploitaties (zie pagina 20–24).
- ▶ WOM Belvédère BV (zie pagina 24).

Vpb

Voor overheidsondernemingen ontstaat op 1 januari 2016 op basis van het aanhangig wetsvoorstel “Wet Modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen” belastingplicht voor de vennootschapsbelasting (Vpb).

De nieuwe regeling op hoofdlijnen

Gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen met rechtspersoonlijkheid worden belastingplichtig voor zover zij een fiscale onderneming drijven. Hetzelfde geldt voor door gemeenten beheerde stichtingen en verenigingen. Veel kapitaal deelnemingen, waaronder bv's, nv's en coöperaties, worden zelfs belastingplichtig voor ál hun activiteiten. De regeling kent een aantal algemene en specifieke vrijstellingen op basis waarvan de Vpb-plicht mogelijk (deels) beperkt kan worden.

Gevolgen

Ondernemingsactiviteiten van gemeenten zullen door de nieuwe regeling met Vpb belast worden vanaf 1 januari 2016. Te denken valt bijvoorbeeld aan grondexploitatie, verhuur van vastgoed of de exploitatie van parkeergarages.

Over de jaarlijkse (fiscale) winst is Vpb verschuldigd tegen een tarief van 25%, met een tariefsopstapje van 20% over de eerste € 200.000. Met deze belastinglast zal jaarlijks rekening moeten worden gehouden in de begroting en jaarrekening. Ook zal uiteraard jaarlijks aangifte Vpb moeten worden gedaan. Hiervoor volstaat één gezamenlijke aangifte voor alle belaste activiteiten tezamen.

Bij het ontstaan van de Vpb-plicht per 1 januari 2016 zal een fiscale openingsbalans moeten worden opgesteld. De samenstelling van deze openingsbalans is essentieel voor de Vpb-positie in toekomstige jaren en verdient dan ook voldoende aandacht. De activa en passiva die toerekenbaar zijn aan de belaste activiteiten komen als hoofdregel voor de waarde in het economische verkeer op de fiscale openingsbalans. Deze waarde komt doorgaans niet overeen met de waarde in de jaarrekening. Daarom zal een gedegen proces moeten worden ingericht om ieder jaar van de jaarrekening tot een juiste aangifte Vpb te komen.

Wij adviseren de periode tot 1 januari 2016 te gebruiken om uw organisatie voor te bereiden op de aanstaande Vpb-plicht. De (financiële) impact op de organisatie kan worden bepaald door de verschillende ondernemingsactiviteiten in kaart te brengen en te inventariseren welke activiteiten mogelijk vrijgesteld zijn. Wij raden u aan deze inventarisatie op korte termijn uit te voeren en op basis daarvan uiterlijk in Q3 2015 tevens een inschatting te maken van de financiële impact voor het jaar 2016, zodat in de begroting 2016 en de Iv3 2016 de verwachte Vpb-last kan worden meegenomen. Daarnaast is essentieel dat de nieuwe fiscale regels en daarmee samenhangende verantwoordelijkheden tijdig in uw interne processen en administratie worden geïntegreerd en dat waar nodig het kennisniveau binnen uw organisatie op het gebied van de Vpb wordt verhoogd. Wij hebben vernomen dat de gemeente volop bezig is met de voorbereidingen.

Decentralisaties

De decentralisaties in het sociaal domein zijn een feit. Sinds 1 januari 2015 bent u als gemeente Maastricht verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet, Participatiewet en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015). Er is een bijzonder grote inspanning geleverd door uw medewerkers om zo goed mogelijk voorbereid te zijn op de inwerkingtreding van de nieuwe wetten. Het beleid is vastgesteld en de contracten zijn afgesloten. Voor 2015 kiest u nadrukkelijk voor continuïteit voor huidige cliënten. Hoewel de lasten en baten rondom de decentralisaties natuurlijk pas in 2015 worden verantwoord, zien wij het als een belangrijk onderdeel van onze natuurlijke adviesfunctie om vroegtijdig met uw gemeente in gesprek te zijn over de decentralisaties. Wij hebben in de managementletter 2014 u reeds geïnformeerd over onze bevindingen hieromtrent.

Financiële rechtmatigheid

De gemeente Maastricht kent in 2015 een begrotingstotaal van € 583 miljoen aan lasten. Van dit bedrag heeft een groot gedeelte betrekking op het sociaal domein in de zin van Jeugdwet, Wmo en Participatiewet. De uitgaven sociaal domein zijn te verdelen over:

- ▶ zorgbudgetten instellingen;
- ▶ persoonsgebonden budget;
- ▶ uitvoeringskosten instellingen;
- ▶ uitvoeringskosten regionale samenwerking gemeenten;
- ▶ uitvoeringskosten gemeente Maastricht;
- ▶ budgetten sociaal domein.

Bovenstaande categorieën zijn niet over een kam te scheren ten aanzien van financiële rechtmatigheid. De risico's en beheersmaatregelen moeten dan ook per kostensoort bepaald en georganiseerd worden. Het belangrijkste onderdeel betreft de zorgbudgetten waaraan contractuele verplichtingen liggen met zorgaanbieders.

Daarbij is het voor de gemeente Maastricht relatief het meest lastig om de financiële rechtmatigheid vast te stellen. Cruciaal in dit kader is het vaststellen van de geleverde prestatie.

Wij adviseren het college zo spoedig mogelijk een risicoanalyse uit te werken rondom de financiële rechtmatigheid van de door u doorgezette middelen. Zijn uw “leveranciers” in staat om adequate informatie aan te leveren waaruit blijkt dat zij de prestaties conform afspraken hebben geleverd? Wij adviseren spoedig actie te ondernemen ten aanzien van deze risicoanalyse. Wij verwachten dat uit de risicoanalyse diverse problematieken aan het licht komen rondom de verantwoording. Door dit tijdig in kaart te hebben zijn alternatieve oplossingen nog mogelijk.

Financiële informatievoorziening

Het eerste jaar van de decentralisaties is ook in financiële zin een ervaringsjaar. Voorgaande jaren zijn niet per definitie representatief voor 2015. Juist de nieuwe wijze waarop de zorg geboden wordt, kan effect hebben op de soort zorg die geleverd wordt en de prijs waartegen dit gebeurt, maar ook het aantal zorgaanvragen kan significant afwijken. Het is zaak om van begin af aan de financiële informatie zorgvuldig vast te leggen (tijdige, juiste en volledige verwerking van kosten en opbrengsten). Alleen op die manier kan enige mate van budgetbewaking plaatsvinden. Ook kunnen op die manier “early warnings” worden afgegeven richting management, college en raad. Tot slot is de financiële informatie cruciaal voor de contractonderhandelingen en budgettering voor 2016 en de meerjarenbegroting 2017-2019, die ook rond de zomer 2015 opgesteld moet worden.

Om betrouwbaar de raad te kunnen informeren, adviseren wij om op zeer korte termijn budgetrealisatie in beeld te brengen en de onzekerheden te kunnen benoemen. Wij hebben begrepen dat de raad vier keer per jaar een monitor ontvangt waarvan de eerste monitor in mei 2015.

Output informatie van instellingen

De output informatie van instellingen is van groot belang om in eerste instantie überhaupt een beeld te krijgen van het totale nieuwe zorgveld. Daarbij kunnen wij ons voorstellen dat er onderscheid bestaat tussen managementinformatie en bestuurlijke informatie. De bestuurlijke informatie is er vooral op gericht om te monitoren in hoeverre de gemeentelijke beleidsdoelstellingen worden bereikt. De nadruk ligt hierbij dan ook voornamelijk op outcome indicatoren. De managementinformatie is er vooral op gericht welke zorg er aan wie (welke groepen) wordt geboden en waar best practices te onderkennen zijn, die in potentie kunnen worden gekopieerd naar bijvoorbeeld andere wijkteams. In bepaalde mate is in de contracten opgenomen welke outputinformatie de instellingen dienen op te leveren.

Wij adviseren u de indicatoren en prestaties waarop u wenst te sturen in kaart te brengen en afspraken te maken met de instelling over de aanlevering van de gewenste outputinformatie.

Inrichting administratief proces

De gemeente Maastricht is voor wat betreft de administratieve verwerking (factuurafhandeling) penvoerder voor de regio. De gemeente draagt zorg voor de ontvangst, administratieve verwerking en controle van de facturatie door de gecontracteerde zorginstellingen. Voor de regiogemeente en de gemeente Maastricht zelf is het van cruciaal belang om zekerheid te verkrijgen dat deze factuurafhandeling betrouwbaar verwerkt wordt. Tevens is het noodzakelijk om vast te stellen van de factuurcontrole adequaat is ingericht.

Wij stellen voor om een gezamenlijke sessie te organiseren met de gemeente Maastricht (als penvoerder) en de regiogemeenten met hun huisaccountant om de werkwijze vast te stellen op basis waarvan de regiogemeenten hierover zekerheid verkrijgen c.q. en de gemeente Maastricht hierover geeft.

Bijlagen

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance-opdrachten onder Nederlands recht de *Verordening inzake Onafhankelijkheid* (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO die we hieronder hebben opgenomen, betreffen:

- ▶ langdurige betrokkenheid;
- ▶ samenloop van dienstverlening;
- ▶ geschenken en giften.

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2013 en kantoorroulatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders. De gemeente Maastricht is geen OOB.

Langdurige betrokkenheid

Om alle schijn van afhankelijkheid te vermijden, kunnen de externe accountant en (senior) managers in het team maximaal zeven achtereenvolgende jaren in het team actief zijn. Daarna zullen zij intern roteren. Onze betrokkenheid in jaren laat het volgende beeld zien:

- ▶ drs. M.H. de Hair RA betrokken sinds 2011;
- ▶ drs. H.H.C. Degens RA betrokken sinds 1998;
- ▶ N.J.E.B. van Engelen RA betrokken sinds 2014.

Wij brengen u tijdig op de hoogte van belangrijke teamwisselingen. Intern beschikken wij over interne overdrachtsprocedures, zodat u geen hinder ondervindt van een teamwisseling.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurance-diensten. Voor niet-OOB's is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance-dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurance-dienst niet:

- ▶ subjectief of niet-routinematig is; of
- ▶ een verwerkingswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assurance-team twijfelt of deze verwerkingswijze passend is; of
- ▶ leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100. Wij hebben geen geschenken ontvangen.

Bevestiging

Wij hebben alle aspecten geanalyseerd die onze onafhankelijkheid gedurende het jaar zouden kunnen bedreigen. Daar waar onafhankelijkheidsregels dit vereisen, hebben wij aanvullende waarborgen ingevoerd. Wij kunnen u bevestigen dat zowel als organisatie en als controleteam onafhankelijk zijn van de gemeente Maastricht.

Fraude risico's

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat (*Standaard 240 De verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot fraude in het kader van een controle van financiële overzichten*). Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden. Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het toezichthoudend orgaan. Het is van belang dat het toezichthoudend orgaan sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

De medewerkers van ons controleteam hebben tijdens de uitvoering van controlewerkzaamheden direct dan wel indirect inlichtingen ingewonnen binnen uw organisatie. Wij hebben tevens analytische controlewerkzaamheden uitgevoerd, waarbij onverwachte of ongebruikelijke verbanden door ons nader zijn beoordeeld.

Gedurende onze controle zijn wij geen gegevens tegengekomen of hebben wij signalen gekregen van fraude. Ook de door ons aan u gestelde vraag of er fraude heeft plaatsgevonden binnen gemeente Maastricht, voor zover bij u bekend, is ontkennend beantwoord.

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2014 van de gemeente Maastricht gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Bado en het door de raad vastgestelde controleprotocol.

Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Controleaanpak en -uitvoering

In de commissie hebben wij u geïnformeerd over onze controleaanpak en de belangrijke aandachtsgebieden hierin. Wij hebben onze werkzaamheden consistent uitgevoerd. Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de interne accountants dienst en de ingeschakelde experts.

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

De goedkeuringstolerantie zijn vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en vervolgens ter besluitvorming gebracht van de raad. Op 16 december 2014 is het normenkader bijgesteld, ten aanzien van toleranties zijn geen wijzigingen aangebracht.

Op grond van de jaarrekening 2014 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 5.065.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 15.195.000 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden. Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door de raad bepaald op € 100.000.

Goedkeurings-tolerantie	Goed-keurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

SiSa-bijlage

Bijlage 2

Het is volgens de *Nota verwachtingen accountantscontrole 2014* voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2014	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 (OAB)	Geen	0	n.v.t.
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï (inclusief bestrijding spoorweglawaaï)	Geen	0	n.v.t.
E6	Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005 - 2009	Geen	0	n.v.t.
E11B	Nota Ruimte project Maastricht Belvedere	Geen	0	n.v.t.
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	Geen	0	n.v.t.
E30	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	Geen	0	n.v.t.
E30B	Quick wins binnenhavens	Geen	0	n.v.t.
G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) gemeente 2014	Geen	0	n.v.t.
G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) totaal 2013	Geen	0	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Wwb gemeente 2014	Geen	0	n.v.t.
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente 2014	Geen	0	n.v.t.
G5	Wet participatiebudget (Wpb) gemeente 2014	Geen	0	n.v.t.
H1	Ministeriële regeling heroïnebehandeling	Geen	0	n.v.t.